СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 171. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 14-го серпня 1942. No. 171. Jersey City, N. J., Friday, August 14, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Відділи Американської Маринарки Укріпляються на Трьох Островах Соломонської Ґрупи

ВАШИНГТОН. — Відділи американської маринарки окупували і укріпились на трьох островах в околицях Туляги, належачих до Соломонського архіпелягу. Японці ведуть проти цеї американської офензиви страшні протинаступи, але дотепер їм не вдалось викинути американців зо здобутих позицій, а навіть не вдалось повздержати наступу американських збройних сил. На морі, окружаючім ті острови, водоночас ведеться завзята битва поміж кораблями і літаками. Японці посилають зо своїх домашніх баз великі скріплення. Такі скріплення йдуть теж з американських баз. Військові кола говорять, що боротьба за Соломонські острови має велике значіння. В Тулязі й інших сусідніх островах, Японія вже від шести місяців будує великі бази, з цілию атакувати з них Австралію.

БИТВА З МОРСЬКИМ НАЦІСТИЧНИМ НАЇЗНИКОМ НА ПОЛУД. АТЛЯНТИКУ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — В полудневій частині Атлянтику, на тисячу миль на схід від Ріо де Жанейра, після всякої правдоподібности ведеться битва на життя і смерть між одним націстичним кораблем-наїзником, та кружляком Обєднаних Народів. Цей наїзник затопив одного голяндського корабля, а опісля напав на іншого, торговельного корабля. Той корабель почав радіовати за поміччю. Нагло наїзник завернув і почав втікати. На горизонті показався великий кружляк, який почав обстрілювати наїзника. Той зачав відповідати втікаючи водночас від кружляка. Але кружляк проявляв більшу скорість і він мусів наїзника наздігнати.

СИЛА ПАРТІЇ ПРАЦІ ОДНАКОВА

НЮ ЙОРК. — Недавні прави́бори в Ню Йорку виказали, що політична сила Американської Партії Праці є та сама, що була в останніх виборах івона не зросла. Та Партія є поділена на дві фракції, що зо собою дуже ворогують. Праве крило цеї Партії має умірковані погляди, а ліве — комуністичні. Праве крило, як показали вибори, задержало свої впливи, але комуністичне, назагал, дещо втратило.

Американці Бомбардували Формозу, де Зґромаджені Великі Японські Сили

ЧУНКІНҐ (Китай). — Дійшли сюди [illegible] ькі летуни, а властиво амер[illegible] вого побережа Китаю. Японці називають цей острів „Тайван". Є він віддал[illegible] миль від Филипин. На ньому є зґромаджені великі японські воєнні сили.

„ОСОБЛИВО ВДАТНИЙ" НАЛЕТ НА МАЙНЦ

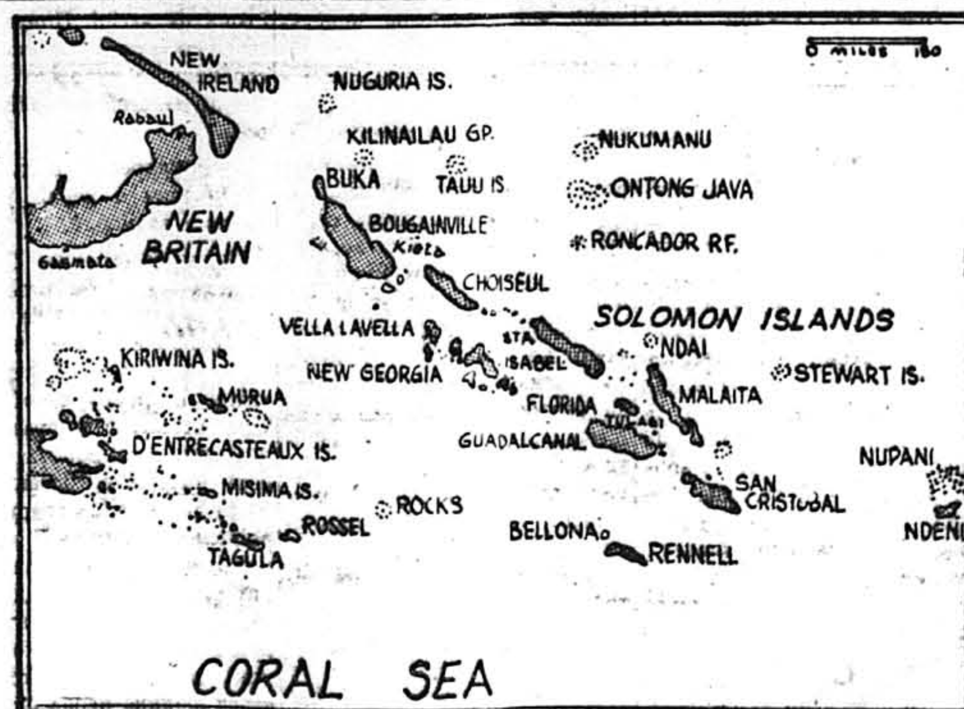
ЛОНДОН. — Британські летуни далі бомбардують Рурську промислову область над Реном, але тим разом звернули увагу на місто Майнц, що є промисловим осередком, як теж і залізничим, а теж і доброю річною пристанню. Бомбардувало це місто до 500 літаків. Не диво, що ціле місто опинилось в огні, а звіт про цей налет звучить: „Особливо вдатний".

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВЕЛИКОЇ АКЦІЇ

КАЇРО. — Незабаром почуємо дещо більше про американських летунів, що є тепер в Єгипті і відбувають вправи, щоб пізнати всі воєнні найновіші „штучки". Проводить ними полковник з Алябами, що має за собою уже 5,000 годин лету.

ВЕЛИКА БИТВА НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ

ЛОНДОН. — Один з англійських часописів „вирвався" і подав за німецькими радіовими звідомленнями, що на Середземному морі зістав затоплений британський літаконосець „Іґл", що має 22,600 тон поємности. Адміралція огірчена тим непотрібним поспіхом часопису, бо булаб подала те саме, але з виясненням того, що сталося, чи що діється, бо битва не є скінчена. Так є, що заатаковано великий британський конвой на Середземному морі й битва ведеться далі. Літаконосець затонув, вдарений субмариною, а вояки, що були на нім, майже всі виратувались. Кажуть, що виратувалось 930 осіб. „Іґл" належав до старого типу кораблів. Був він призначений для Чіле, але через війну Британія взяла його для свого вжитку. Це є пятий британський літаконосець, що його втрачено від вибуху війни.

СОЛОМОНСЬКІ ОСТРОВИ І ОКРУГА, ДЕ ТЕПЕР ВІДБУВАЮТЬСЯ ЗАВЗЯТІ БОЇ. — На карті бачимо групу малих острівців, що належать до Соломонського архіпелягу, який заняли японці. Тепер японці перейшли на тих островах в дефензиву, бо вже є на них американські й австралійські частини, що вдерлися з моря на сушу і виганяють японських окупантів. Японці дістають щораз нову допомогу з Нової Британії, яку загарбали давніше.

УРЯД ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРОТИЗАКОННИХ СТРАЙКАРІВ В БЕЙОН

НЮ ЙОРК. — Представники Воєнної Ради Праці, заявили, що коли страйкарі в фабриці Дженерал Кейбел Корпорейшен, в Бейон, Н. Дж., не повернуть скоро до роботи, то уряд перебере ту фабрику в свої руки і примінить в неї напів військову дисципліну. Цей страйк є цілковито незаконний і він вибух навіть проти волі робітничих провідників. Страйкарі домагаються підвишки плат. А на основі закону робітничі плати тепер контрольовані урядом і вони не можуть занадто підскакувати, щоб не викликати в краю інфляції. Страйкарі пішли всупереч закону і припинили працю. Загроза подібного страйку є теж в сусіднім місті, Перт Амбой, Н. Дж. Робітничі провідники заявили, що уряд мусить скоро порішити справу в Бейон, бо це знеохотить робітників від страйку в фабриці в Перт Амбой.

НА СЛІДАХ САБОТАЖНИКІВ.

НЮАРК. — Федеральне Бюро Інвестиґацій повідомило, що воно арештувало двох робітників-саботажників, Алекса Нутковіца з Пасейку, і Едварда Джовнса з Нюарку, за те, що вони в фабриці навмисно ушкоджували матеріял і машини.

ВАШИНГТОН. — Наднях відбудуться розправи в Ню Йорку, Бруклині і Шікаґо, проти 12 саботажників німецького походження, котрі поповнювали ріжні вчинки зо шкодою для Америки. Деякі з них займались шпигунством. Прокуратура домагається від присяглих лав, щоб винуватих засудили на смерть.

ІНДІЯНАПОЛІС. — Лідера американської фашистівської організації, Додлея Пелея, засуджено на 15 літ тюрми за шкідливу для Америки роботу. На 5 літ засуджено також Лоренса Бравна, редактора видав- [illegible] роки, але кару завішено.

СИН ПРЕЗИДЕНТА В БОЄВІЙ ЛІНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Син Рузвелта, Джеймс, котрий служить при американській фльоті в ранзі мейджора, брав участь в морських боях, що відбулись недавно біля островів Мидвей, та в яких японці понесли тяжку поразку.

КЛАРК ҐЕЙБЕЛ ВСТУПИВ ДО ВІЙСЬКА.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Відомий фільмовий актор, Кларк Ґейбел, вступив до американської армії, як рядовий вояк. Він записався до гарматнього відділу і піде негайно до Флориди, щоб відбути період навчання. Його заприсягнув і повітав в імені армії полк. М. Андрос.

ЗАБОРОНА ВОЯКАМ ЗАЙМАТИСЬ ЦИВІЛЬНОЮ РОБОТОЮ.

НЮ ЙОРК. — Військові власти поновно заборонили всім членам американських збройних сил займатися якою небудь цивільною платною роботою. Багато акторів і радієвих коментаторів та співаків бажало вступити до армії, носити однострій, але водночас виконувати свої радієві програми, та діставати високі заплати. Військові власти це рішучо заборонили: або військо, або цивільне заняття.

ЩАДЖЕННЯ ШОВКОВИХ ПАНЧІХ.

ВАШИНГТОН. — Рада Воєнної Продукції заявила, що правдоподібно вже в короткому часі власти видадуть заклик до американських жінок, щоб вони складали свої зношені шовкові панчохи, бо їх можна буде ще переробити на шовкові мішочки, в яких ладують порох на тяжких корабельних гарматах. Вже тепер згадана рада закликає жінок, щоб не викидали зношених панчіх, а ховали на час, як прийде заклик.

З ПОЧЕСТЮ ПОХОВАЛИ ТОГО, ЩО ВИБРАВ ТІЛО НЕВІДОМОГО ВОЯКА.

ВАШИНГТОН. — На Арлінгтонськім цвинтари, пів милі від гробу Невідомого Вояка, поховано тіло сержанта Едварда Янга, котрий 21 літ тому, із шести домовин з тілами невідомих американських вояків, вибрав те, котре перевезено до Америки та поховано на Арлінгтонськім цвинтари. Американські військові власти 21 літ тому звеліли наперед покласти в домовини тіла шістьох невідомих вояків. Опісля Янгови припала честь із шести вибрати одне. Янг опісля повернув до Америки і був службовцем на почті. Тепер він помер і власти його якслід вшанували державним похороном.

АТЕНТАТ НА ТОДЖА.

ВАШИНГТОН. — Голова комітету незалежности Кореї, Килсу Ган, заявив, що 17. червня ц. р. один корейський патріот, Парк Суван, виконав атентат на японського премієра Тоджа і ранив його в рамя. Тяжко поранив бувшого премієра, Ґіроту. Атентатчика поліція застрілила на місці. Але при тім вона тяжко поранила свойого летунського „аса", Фуджіту.

В ІНДІЇ ВЖЕ ІДЕ ДО ЛІПШОГО, БО ДЕЩО ВСПОКОЇЛОСЯ

БОМБАЙ. — Асошіейтед Прес подає, що з пятім дні заворушень можна ствердити, що іде до спокою. Заворушення спричинює тепер ще невелика горстка фанатиків, головно студентів. Гострі міри, повзяті урядом, своє зробили. Але дуже заважив голос самого Ґандія, який заявив минулої суботи, що як люди будуть хапатись за грубу силу і так воювати, то ледви чи вже побачать його живим. Не зважаючи на те, безпорядки ще продовжуються, хоч поїзди і трамваї вже курсують, як звичайно. Найгірше є в Бомбаю, де є досі 31 осіб вбитих і 250 ранених. У цілій Індії нараховують вбитих наслідком розрухів 56 осіб, а є до 300 ранених. В Калькуті, осередку воєнної промисловости, є доволі спокійно. Вправді в фабриці скір покинуло роботу 6,000 робітників, але та фабрика належить до трьох братів міліонерів, що симпатизують з Ґандієм.

УРЯД ДАСТЬ СОБІ РАДУ, КАЖУТЬ У ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН. — З департаменту для справ Індії подають, що поголоски про неспокої та заворушення в Індії є переборщені. Кажеться, що уряд має там усе під своєю контролею, та що годі говорити про якийсь „масовий рух" чи „генеральний страйк". Воєнна індустрія, як далі подається, на нічому не потерпіла, а тих кілька фабрик, де робітники застрайкували, не відграють ніякої поважної ролі.

БРИТІЙСЬКЕ РОБІТНИЦТВО ДО НАРОДУ ІНДІЇ.

ЛОНДОН. — Британська Партія Праці видала враз з Трейд-Юнійним-Конґресом спільний поклик, звернений до населення Індії, щоб залишити пасивний опір, та стверджуючий, що по війні Індія цілком певно одержить незалежність.

СОВЕТИ СТАВЛЯТЬ НОВИЙ СИЛЬНИЙ ОПІР.

МОСКВА. — *Коли не брати під увагу подій на* Кавказі, то советські війська під Вороніжем, Брянськом, Ржевом і Сталінґрадом спинили німецьку офензиву і заставили німців обороняти заняті досі позиції. Можна сказати, що наразі нема ніякого побоювання щодо посунення німців в сторону Волги.

НА КАВКАЗІ НІМЦІ ДАЛІ ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД.

МОСКВА. — Советські військові газети, обговорюючи положення на фронтах, пишуть, що німці платять дуже дорого за свої наступи на полудні, але проте кидають у бій раз-у-раз нові сили і загарбавши Майкопські нафтові поля посуваються в напрямі Ґрозного, що є вже осередком великої нафтової продукції. Від Ґрозного ділить їх ще яких 200 миль. З другого боку хочуть забрати німці пристань Новоросійськ, щоб таким чином відтяти советські частини цілковито від Чорного моря. Замітне теж і те, що німці намагаються дістатись чимскорше до турецької границі.

НІМЕЦЬКІ ЗВІДОМЛЕННЯ ПЕРЕБОРЩУЮТЬ.

МОСКВА. — Німецькі офіційні звідомлення розписуються про великі німецькі успіхи, які не дуже то відповідають правді. Кажуть, що від весни німці забрали в полон 1,044,741 советських вояків. В самих боротьбах на закруті Дону полонено 57,000 вояків та забрано понад 1,000 танків і 750 ріжного роду іншої зброї. Усіх полонених, що їх забрано від початку кампанії проти Советів, нараховують майже на 5 міліонів, а гармат на десятки тисяч. Такі дати подала тим разом сама німецька головна команда.

ОГОЛОСИЛИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНИХ ЦІЛЕЙ.

ЛОНДОН. — Британські військові кола є тої думки, що німці є добре зажурені тим, що Совети ставлять тепер щораз більший опір, як є під Вороніжем і Ржевом. З тим вони звязують ось той комунікат, що його проголосила німецька команда, а в якому хочеться доказувати цифрами, яку то німці віднесли велику перемогу в Росії. Ось ті цифри є грубо переборщені, кажуть британські знавці. Це, кажуть вони, оголошується для „домашнього вжитку", щоб піднести мораль німецького населення і могти вимагати від нього ще дальших великих жертв. Знавці кажуть, що це таки неможливо, щоб німці могли від весни забрати 1,044,741 советських полонених, бо маршал Тимошенко так воює, що не дає своїй армії попадати в засідку. Але одно ще зазначують ті знавці, а саме те, щоб те, що діється під Ревом не ідентифікувати з тим, що є на Кавказі, бо це є окремі фронти і окремо організовані.

КИТАЙ НЕЗВИЧАЙНО ВДОВОЛЕНИЙ З АМЕРИКАНСЬКИХ УСПІХІВ

ЧУНҐКІНҐ. — Вся китайська преса не має слів похвали для Аліянтської офензиви, що її піднято на Соломонських островах. Та боротьба, кажеться, вказує, що є одна аліянтська стратеґія, та що Америка є в силі сама одна розправитися з Японією.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Заколот, Який Треба Зліквідувати

Те, що ми в Америці відчуваємо, що те, що діється тепер в Індії, є не тільки не пожаданим і шкідливим, але й болючим для кожного, що симпатизує з тими усіми, що змагають до волі. Але так є, що до тих, що симпатизують з усіми такими, що змагають до свободи, належить теж і англійський нарід. Що більше: він сам перший дав приклад того, як треба за свої права боротись і як добувати ті свободи, що їх сьогодня звязуємо з демократичним світоглядом. Та тепер виглядалоб, що саме уряд, що править Англією, не хоче піти на зустріч тим, що домагаються незалежности для Індії.

Вже те одно вказує на те, як складною є ця проблема. Бо якіб не були закиди, звернені проти давньої політики давніх британських урядів супроти Індії, сьогодні справи стоять так, що в Англії не вдержавсяб уже ніякий такий уряд, що був би проти цього, щоб Індія не дістала тих прав, що їх мають інші Домінії, або й більше. А це „більше" означає право Індії цілковито відірватись від звязку з Великою Британією. Навіть з цим Англія мусілаб по війні погодитись! А властиво вона вже з тим і погодилась. Ось і тому так непотрібним є тепер те кровопролиття, що є в Індії. Та воно є і з тим фактом треба усім рахуватись. З ним мусить рахуватись і Америка.

Нема найменшого сумніву, що наш уряд, а зокрема наш президент, роблять у ту хвилину цілком певно дальші старання, щоб довести до ліквідації громадянської війни в Індії. Ось ті старання є дуже делікатною справою. Що президент Рузвелт, як і весь американський нарід, відносяться з симпатіями до змагань Індії, про це добре знають в Англії й в цілому світі. І повинні знати це і провідники гіндуського руху за незалежність. А як так є, то колиб [illegible] дент і наш уряд відчували, що Англія не думає держати слова і не дати Індії того, [illegible] і до чого є зобовязана теж і Атлянтійським Чартером, то цілком певно вони не сиділиб тихо, а домагались би уже тепер чогось більш позитивного. Та вони переконані, що станеться з Індією так, як це заповіджено в Атлянтійськім Чартері, в якому загарантовано свободу усім, що її не мають, а за неї тепер борються. Та не зважаючи на те все, виглядає так, що незвичайні воєнні обставини мабуть заставлять президента Рузвелта і наш уряд таки повзяти якісь нові кроки, може й не наявні, щоб посередничити в цьому конфлікті. Принаймні такі голоси підносяться, щоб таке сталось. І то не тільки в Америці, але всюди з боку Обєднаних Держав. Колиб так у тому посередництві взяв ще участь і демократичний Китай, як це заповідається, то булиб вигляди, що до веденоб в Індії не тільки до замирення, але ще приєднаноб ту велику масу людей до боротьби з Державами Осі. А це є те, чого собі щиро бажає кожний, що є за перемогу Обєднаних Держав.

Японські Настрої і Пляни

На кораблі „Грипсгольм" в дорозі з Далекого Сходу прибуло до Бразилії біля півтора тисячі втікачів. Серед них знаходиться декілька американських журналістів, що в часі вибуху американсько-японської війни перебували в Китаю, або в Японії. Ті журналисти прислали тепер до американських газет свої репортажі, в яких описують настрої в Японії, як теж пляни японських провідників відносно світового підбою.

О. Толишус говорить, що японська мілітарна кліка, яка захопила владу, не скриваєтся з пляном підбиття цілого світу. Вона всюди голосить, що навіть колиб прийшлось Японії воювати сто літ, вона мусить підбити цілий світ, а японські полки мають машерувати по вулицях Лондону, зновуж японські воєнні кораблі парадувати в порті Ню Йорку. Та кліка навіть твердить, що остаточно й Совети та Німеччина уляжуть впливам Японії, бо „зо сходу йде світло на цілий світ". Відносно Німеччини та кліка покищо повздержива та говорить, що не треба побоюватись скорого конфлікту з Німеччиною, бо підбивши цілу Азію, Японія матиме чимало труду в консолідації біліона азійських мешканців. Покищо Японія мріє, щоб подати собі руки з Німеччиною в Перськім заливі, куди німці, за обрахунком японців, дістануться через Кавказ, а Японія — через Індії.

Велика частина японського народу була залякана вибухом війни. Вона мала велику пошану перед силою західних держав. Але початкові перемоги японців цілком спантеличили цілу наці[illegible] тепер [illegible] сто! Але воно знов відродж[illegible] [illegible] зневажливо висказуються про британців та американців й кажуть, що ті не хочуть боротись. Але певна частина японського громадянства таки критично дивиться на те все і передовсім соромиться тих брутальностей, які поповнюють японські власти на чужинцях, зокрема на британцях і американцях.

Японія, безперечно, має велику силу. Дуже їй помагає її знамените стратегічне положення, котре віддвигає далеко на океан загрожуючі Японії сили. Економічно Японія на початку війни стояла дуже погано, але тепер, коли ходить про деякі сирівці, як ось нафту та гуму, її положення значно поправилось. Але інших сирівців, зокрема ріжних металевих руд, таки її далі брак. Ледви, чи вона зможе вже в короткому часі використати ті сирівці, котрі вона захопила в здобутих краях. Внутрі Японії впадає в очі велика матеріяльна нужда. Вони можна побачити хвости людей, що ждуть у черзі за харчом. Мяса, масла, цукру, яєць, а навіть риби, можна дістати лише з великим трудом і в дуже маленьких пайках. Існують покутні ринки, на котрих треба переплачувати кількакратно. Одна родина з трьох осіб, котру О. Толишус знав особисто, впродовж місяця дістала лише пів фунта мяса, шість яєць, чотири і пів фунта цукру, фунт хліба і два яблока. Решту харчів, потрібних для існування, вона мусіла з трудом роздобувати по покутних ринках. Також одежа й інші цивільні продукти щоденної потреби дуже обмежені.

Вчасі перших вісьмох місяців війни Японія попри свої перемоги зазнала також великі втрати. Вона втратила щонайменше один панцирник тяжкої ваги, 16 кружляків і стільки ж нищівників, як теж з тузін субмарин. Та найбільші втрати Японія понесла в літаках. Літаки це найслабше місце Японії. Вона виробляє місячно по пятьсот літаків і стільки само тратить. Толишус свої завваги відносно Японії закінчував, що Америка мусить напружити всі свої сили, щоб поконати Японію.

Інші журналісти, як Роберт Белер та Даглас Робертсон, потверджують думки Толишуса й теж перестерігають американців, що Японія є дійсно небезпечним ворогом і що вона поставила собі за ціль знищити на [illegible] [illegible] Белер говорить, що він має манію величности. Він своїм демагогічним поступованням старається підлабузнитись під японський загал та хоче стати шогуном. Шогун, це японська назва диктатора, що панує поруч цісаря. Шогуни в Японії панували близько триста літ передтим і владу мікадів, себто правдивих цісарів, звели були на ніщо. В 1867 р. наступила „реставрація", себто привернення впливів мікадови. Тоджо мріє знов усунути мікада цілковито в тінь і стати шогуном. Він вже тепер дуже зухвало поводиться з цісарем й зовсім не виявляє перед ним тої уклінности, яку виявляють інші японські державні мужі. До цісаря він відноситься з певного роду зневагою. В Японії кружляють вістки, що цісар нічогісько не знав про вибух американсько-японської війни. Також тихцем люди говорять, що цісар став домашнім вязнем Тоджа. Він не появляється на ріжних державних святах, ні не виголошує державних промов. На його обличчі відбивається певне пригноблення й непевність.

Вкупі з ізоляцією цісаря ізольовано, або арештовано, багато визначних японських мужів і провідників, котрі не годились з мілітарною клікою та старались її повздержувати. Ця кліка булаб багато стратила, [illegible] на, якщоб вона не була початково осягнула таких перемог. Здобуття Гон Конга, Сінгапуру, Филипин, Нідерляндських Індій, Бурми, також затоплення тяжких британських і американських кораблів, скріпило положення цеї кліки. Бо ці початкові перемоги викликали враження начеб Британія та Америка були дійсно слабі, а сила японців була недоцінена в очах самої Японії. Ті перемоги вкінці доказали, що мілітарна кліка не лише побренькувала шаблею, але напружено працювала, готуючись до тих підбоїв. Обєднані Народи мусять завдати Японії не один тяжкий удар, щоб ту самопевність японців розвіяти, загально кінчать згадані журналісти.

НА ТЕМУ ЄДНОСТИ

Канадійський „Український Голос" пише в статті п. н. „Символ єдности" (з 5. серпня): між іншим, таке:

„Якби в українців була єдність, то мали би значіння в світі, інші народи з ними числилисяб і не кривдилиб їх... Якби в українців здавна була єдність, то українська держава не належалаб нині до мрій. Вона булаб дійсністю. І нині коло українців ходилиб так, як ходять коло членів найбільших народів світа. Ніхто не питав би: де та Україна? Ніхто несумнівався, чи Україна справді є, чи тільки хтось собі її видумує. Велика Британія, Америка. Росія хотілиб бути з Україною в згоді та союзі. Часописи писалиб про українських стейтсменів, дипломатів, вчених, вояків, писалиб про український промисл, про торговлю... Слово України малоб нераз рішаюче значіння на міжнародних зіздах чи конференціях. Бо Україна булаб більшою державою від Італії або Франції...

„Гірко покутують українці за брак єдности. В своїм рідні[м] краю вони понижені й покривджені. Зайшлим людям вони мусять коритися, служити і ласки в них просити...

„Коли український нарід хоче жити, а не згинути, він потребує виплекати в собі почуття непереможної єдности. З другого боку нема лекшого шляху до вбиття українського народу, як через плекання і збільшування розєднання серед нього.

„Ми говоримо про єдність, але робимо все, що можемо, аби єдности не було. Ми сходимося, радимо і постановляємо одно, а розходимось, передумуємо і робимо друге. Зідемося, чи зійдемося, говоримо і погодимося на щось та дамо собі слово, що зробимо так, як погодились, а розійдемося і зачинаємо думати, як би то угоду для себе викрутити, або як би то від неї викрутитися, коли вона нам не корисна. Говоримо про єдність, але борони Боже, щоби ми самі давали приклад єдности і робили те, чого єдність вимагає. Перша умова громадського життя є: виконувати те, що громада постановила, коли не „я" це пропонував, або коли „я" голосував проти.

„Кожна громада, кожна організація, має якийсь признаний провід... Часом це один чоловік, часом більше число людей, яких можна назвати проводом. Та в нас принято глядіти на провід як на громадських наймитів, котрі мають за всіх робити, і на котрих ціла громада має гулюкати. І хай Бог боронить, аби хтось з проводу закликав, напімнув, або згавив кого з тих, яких мав би провадити. Зараз підноситься крик: „А він яке право має мені розказувати? Він яке право має мене ганьбити? Чи я його хліб їм?" І щож то за єдність, як кожний має робити, що йому хочеться?

„В наших організаціях за добрих провідників вважається тих, що за всіх роботу роблять і нікому нічого не кажуть, від нікого нічого не вимагають...

„За останньої української держави, в 1919. році, коли деяким українським громадянам зверталося увагу, що вони мусять робити так а так, „бо так Петлюра вимагає", то громадяни зухвало відповідали: „Я маю його слухати? А його хто. Петлюрою зробив, як не ми?" Як українці будуть в такий спосіб відноситись до свого проводу, як будуть вважати його за людей, котрих не треба слухати, бо то свої люди, то менше сорому буде, як чимскорше перестануть про свою державу говорити. Єдність немислима без проводу, а провід є на те, аби його слухати. Провід є символом єдности. В кого провід на те, аби його не слухати, і кілля на голові йому тесати, то говорення про єдність і потребу єдности — це тільки один глум".

Американсько-Британське Господарське Порозуміння

Злучені Держави й Велика Британія рішили наладити свою воєнну продукцію і розподіл харчевих продуктів по [illegible] способом вести успішніше війну проти Держав Осі. Користи з такого порозуміння щодо продукції і харчів матимуть всі Обєднані Держави.

На недавній пресовій конференції в Білому Домі президент Рузвелт подав до загального відома, що створено дві мішані американсько-британські комісії: одну для справ воєнної продукції, другу для розподілу харчів. При тій нагоді президент сказав, що воєнна продукція в Злучених Державах „вже дійшла до межі, коли проголошення деяких дійсних чисел і детайлів не то, що не принесе користи ворогам, але вчинить їм шкоду". Президент Рузвелт, це одинока людина у світі, яка точно знає про дійсну силу демократії і Злучених Держав у цій війні проти Держав Осі. Він склав свою заяву на підставі огляду американської продук[illegible] від початку війни.

На чолі Британсько - Американської Харчевої Комісії стоять американський секретар хліборобства, Клод Вікард, і голова британської харчевої місії до Злучених Держав, Р. Г. Бранд. Завданням цієї Комісії є вироблення плянів „постачання, продукції, транспорту, зужиткування, приділу й розподілу в усіх і до всіх частин світа" харчів і інших земплодів.

Президент Рузвелт підкреслив, що повищу мішану комісію створено для приділу й розподілу харчів для всіх Обєднаних Держав. Частиною завдання цієї Комісії буде біля доцільна морська доставка, так, що харчеві продукти американського континенту зможуть доходити в більшій кількости на боєві фронти і будуть також вжиті для прохарчування цивільного населення тих країв, що несуть головний тягар війни.

З промови голови Ради Воєнної Продукції, Дональда Нелсона, виголошеної з нагоди закінчення шкільного року в Університеті Мизури, видно, що користи з такого господарського порозуміння, заключеного підчас війни, будуть продовжуватись і в часі мира. Д. Нелсон сказав:

„Перший раз у своїй історії людство може мати усього подостатком. Нужда вже не є лихом, якого не можна оминути. Коли суму усього, що світ може випродукувати, поділити через суму всіх мешканців світа, то покажеться, що на кожну людину припаде всякого добра трохи більше, ніж їй конче потрібно для прожитку. Можливості цього простого підрахунку переходять людську уяву і ми ведемо тепер війну за те, щоб ми мали право перемінити деякі з повищих можливостей у тверду дійсність". — (Фліс).

СЕРГІЙ ЄФРЕМОВ.

ХОЛЄРА

(5)

Летить Іван Микитович і не помічає, що на заході, на самому обрію затемніла ледве видна синя хмарка, ніби якась легка тінь промайнула на ясноблакитному полі неба. Де далі, хмарка витикалася все більше та більше і незабаром уже можна було розглядіти всякі чудні зубці та візерунки по краях хмари; клубки, шматки хмари мішались поміж себе, переганяли один одного, ніби бігли на випередки. Швидко вже й сонце зайшло за один із цих шматків; потім ще раз, ніби прощаючись, виглянуло одним краєчком, сумно глянуло в останнє на землю і зовсім сховалось. Зразу стало примрачно і тільки краєчки та зубці найвищих хмар блищали золотом, що надільно їм сонце. Але незабаром і вони примеркли...

Іван Микитович глянув на захід і від несподіванки в душі у нього похололо, — такий великий контраст був поміж тим, що творилось у нього на душі, і тим, що діялось у природі. На душі у нього було лагідно, вся вона була ніби оповита радісними, втішними мріями; той спокій та лагідність душевна опанувала була всього його. В природі було хмарно, збиралось на велику бурю, на щось жахливе, примрачне; якась несвідома трівога розлита була навкруги... Цей контраст, ця супротилежність так вразила та струбувала Івана Микитовича, що він скваппно перевів погляд свій із того тьмяного заходу і глянув на схід. Там ще сяло ніжною фарбою блакитне небо; хмари ще не дійшли туди, не встигли окутати собою увесь перекіп небесний. Якимсь дивним спокоєм дихала ця блакить, облямована густими, темно-сизими хмарами; щось ніби потішило Івана Микитовича, коли він глянув на схід. Але знов погляд на захід — і знову ввесь спокій зник із душі, знов його обгорнув жах і проняв усе його тіло. Даремно вже він одвертав свої очи від того заходу страшного: вже й на сході блакитна смуга ставала вужчою, тоншою, слабшою. Вона ніби змагаючись одступала поволі і зникала перед натиском якоїсь темної, непереможної сили. Вузенька, блакитна смужечка, що ледве ще лисніла на самому далекому сході, тільки виразніше відтіняла сизі хмари, що всіма сторонами оточили її; тільки дужче показувала, що перевага на цей раз за темною, але безмірно потужною силою... Загремів грім, спершу тихо, але трівожно, здалека, хоч і тепер уже в ньому чулася якась поки що здержлива сила; другий раз — уже ближче та голосніше, ніби по всьому небі зненацька перекотилося з краю в край щось важенне; швидко блискавка змиєю оперезала темні хмари... Що далі — грім ставав дужчий, страшніший, неначе над самою головою лускало небо, або земля під ногами розпадалася. Блискавка частіш та частіш розривала хмари. Але до цього тиша, хоч і трівожна, панувала в природі, — все ніби завмерло, притаїлось, сховалось... Зненацька налетів вихор, підняв силу піску та пороху, закрутив його і величезним стовпом погнався на схід, наче тікаючи від якогось страшенного ворога, або доганяючи жертву. Здовж хмар положилися навкоси довгі смуги, що простягнулись від верху хмар до землі, — то йшов десь зливний дощ... Ось кілька важких крапель упало на Івана Микитовича... Він пригнувшись до самого вельосипеда та швидко перебираючи ногами, летів мов несамовитий, поспішаючи до села, що здалека виднілося своїми вітряками, поставленими рядком на високому горбі. Йому страшно було дивитися на захід, звідки йшла на його, насувалась якоюсь важкою марою пригода, але очи його мимоволі раз-у-раз звертались туди, немов якийсь тягунець непереможний тягнув їх силоміць... Ось здалека йому замаячіла перед очима якась мара і сірою сіткою заткала і сховала зперед очей лісок, що стояв на узгірі. Почувся важкий тупіт, неначе якесь велике страховище тупотіло і сопло, наближаючись неймовірно скоро...

— Почалося, — подумав Іван Микитович і серце у нього упало і завмерло.

Чудно й страшно було дивитися, — як би тільки було кому дивитися, — на це єдине, живе сотворіння, що прудко гналось наперед, серед розгніваної, розбурханої стихії! Так нещасна жертва утікає чим дужче від ворога, всі сили свої напружує, останні сили, — та дарма: ніби сторукий ворог міцно держить її і коли не придушує зараз, то лиш тому, що певний, що бідолашній жертві і так не втекти його рук... Якою безсилою козявкою, дрібною комахою здається людина перед лицем могутньої природи, коли вона вийде зі свого нормального стану і почне показувати свою силу!...

Глухий тупіт ставав чутніший; страховище, що його творило, видимо наближалось і заглушувало іноді навіть вибухи грому, що раз-у-раз лунали в повітрі. Ось сіра сітка, що простягнулась від неба до землі, закрила зперед очей уже недалеке поле; ось вона вже коло самого шляху, ось кілька крапель знову важко упало на Івана Микитовича — і враз густий, краплистий дощ полився на землю і сполучив темне, суворе, непривітне небо з притихлою, зляканою землею. Все змішалося в цій сірій, густій сітці...

Іван Микитович спершу зовсім несвідомо, не думаючи нічого, а тільки почуваючи якийсь недовідомий жах, утікав від бурі, що насувалася на нього непохитно. Це робив він зовсім механічно, як механічно утікає злякана серна від хижого звіря. Та далі годі вже було й утікати. Розмокла земля великими важкими шматками облипала кругом колі́с; ногам ставало все важче й важче...

(Дальше буде).

Американська Пшениця Після Війни

Західна півкуля матиме, правдоподібно, один біліон чотириста міліонів бушлів пшениці і пропорціональну кількість іншого збіжжа в запасі. Тим робом Америка матиме рішаючий вплив на розвязку харчевого питання у вичерпаному війною світі. Департамент Хліборобства Злучених Держав вказує на цю можливість у своїому звіті про рекордовий збір пшениці в країнах Нового Світу.

Краї, що мають найбільше пшениці, вже тепер роблять підготовчі кроки, щоб після війни розвязати це незвичайно важне питання. Воно обіймає не тільки доставу харчів до країн, що находяться тепер під пануванням націстів, але також впорядкований розподіл величезного припасу харчів призбираних в Америці. При цьому треба буде вважати, щоб не була нарушена рівновага міжнародньої торговлі, та щоб ціни і продукція були вдержані у відповідних межах.

Числа, подані департаментом хліборобства, вказують на величезний запас харчевих продуктів на західній півкулі. Окрім цьогорічного збору, поодинокі краї можуть зараз вивезти: Злучені Фержави 798 міліонів бушлів, Аргентина 210 міліонів а Канада 400 міліонів.

Частини зернової резерви вживається на виріб алькоголю, заступаючи тим чином цукрову мелясу. Гуральні перемінили в багатьох випадках свою машинерію так, що виробляють індустріяльний алькоголь з пшениці, тому що довіз меляси з Куби і Порто Ріко є утруднений. Та всетаки остається величезна надвишка зерна.

Повстала ця надвишка завдяки трьом великим врожаям, які прийшли рік за роком, а також наслідком обмеження вивозу американського збіжжа через воєнне положення. Західна півкуля є тепер світовим магазином харчів. Її шпихлірі переповнені, підчас коли поневолені народи в окупованих націстами країнах голодують. Війна на морях і вимоги переможців позбавили їх хліба, якого тут є вщерть.

Наслідком такого стану річей, Злучені Держави, Аргентина, Канада, Австралія і Велика Британія порозумілись щодо того, як подати поміч знищеним війною країнам „як тільки міжнародне положення на це дозволить". Вони призначили на ту поміч сто міліонів бушлів пшениці. Злучені Держави дають на ту ціль 50 міліонів бушлів, Канада й Велика Британія 25 міліонів, а Аргентина й Австралія згодились дати решту.

Є це в першій мірі рятунковий плян, який має на меті прохарчування голодуючих в знищених краінах, як скоро можна буде їм післати поживу. Та фахівці кажуть, що колись прийдеться рішати про повоєнні питання в звязку з прохарчуванням, та коли прийдеться організувати повоєнний розподіл харчевих продуктів, тоді американські краї, завдяки своїм великим припасам і майже необмеженій продукційній можливості, будуть мати в тих справах рішаюче слово.

Загальна Рада — ФЛІС.

ДОСЛІДЖУЄ ВЕЛИКИХ СТАЛЕВИХ ПРОМИСЛОВЦІВ. — Це є Гері С. Трумен, що є головою Сенатського Воєнного Слідчого Комітету, який займається слідством над скаргами, в яких кажеться, що великі сталеві магнати спиновали у своїм інтересі через 30 років розвій сталевої промисловости на Заході.

М. Андрусяк.

СЛОБІДСЬКА УКРАЇНА В ОЧАХ РОСІЙСЬКОГО ПОДОРОЖНИКА В 1781 Р.

Зпоміж чужинців, що подорожували по Україні в XVIII. ст. та полишили описи своєї подорожі, слід нам ізгадати визначного російського природознавця Василя Федоровича Зуєва[1]), члена російської Академії Наук у Петербурзі. З доручення Академії подорожував 1781—82. рр. по Україні для розсліду її природи. Цю свою подорож описав він у праці „Подорожні записки Василя Зуєва з Петербургу до Херсона в 1781. і 1782. р", які видала друком російська Академія Наук у 1787. р.

В цих записках описує Зуєв природу околиць, якими проїжджав, місцевости, подає кількість населення, суспільні й господарські відносини в них, і нарешті все, що тільки запримітив із побуту. З більших українських міст побував він у Харкові, в Полтаві, Кременчуку й Херсоні.

Цікаво змальовує він побут українського населення у Слобідській Україні. Особливо опис слобідсько-українського ярмарку заслуговує на увагу як образець товарообміну слобідської людности.

Населення Слобідської України, що називалася тоді урядово „Харківським Намісництвом", займалося головно обробом ріллі, бож земля там незвичайно родюча, „куди погляд, скрізь поверхня землі вкрита здебільша збіжжям, а далі або баштанами, або овочевими садами". Але люди, хоч і мали подостатком земних плодів, не знали роскошів, не ганялися за грішми, не старалися їх набути, продаючи надвишку земних плодів сусідним істам, а продавали приїздним купцям тільки те, чого вже не могли самі використати.

Ярмарки на Слобідській Україні відбувалися не тільки в кожному місті, а й по більших селах, по два, три, чотири рази до року; на них, як ось на сумські, чи харківські зїжджалися купці не тільки з російської держави, але і з Польщі, з Німеччини, Молдавії та Греції. Вони привозили англійські сукна, півсукна, різні тканини, англійські та шлеські золоті та срібні парчі[2]), шовки, оксамити, бавовняні матерії, галянтерійні[3]) речі, посуд і инше, різні вина й інші напитки; також солену чорноморську рибу привозили греки, волохи і кримські татари; знад Дону пригонили коні.

З того всього мало що купувала місцева людність за продані свої товари: хліб, худобу, дріб, гаряче вино, садовину, мед, віск і сермяжні сукна. Так узагалі за готівку купували тільки вино й сіль, а все інше набували, міняючись крамом.

Зуєв наводить приклад такого товарообміну. Ось, н. пр., торгує хтось горщик. Ціна йому відома. Без огляду на те, який він великий, щоб його купити, треба його насипати двічі житом. З набутим горщиком іде покупець купувати молоко. Молочник наллє молока, горщик бере собі, а молоко дає тому, хто купує. З цим молоком той іде по рибу, по садовину, або по те, що треба. Проміняючи свій товар, додає, коли купований товар дорожчий. Аж нарешті, дібравшись до того, що йому потрібне, вертається додому.

Таким робом купці, що зїжджаються на цей ярмарок, везуть із собою два вози або й більше краму, а вертаються до дому, випродавши все, з десятьма карбованцями мідяних грошей, або з квітком на гроші. Число справжніх (записних) купців у харківському намісництві подає Зуєв 60 на 400,691 усього населення в тому часі. Але насправді кожний міщанець був одночасно і хліборобом, і садівником, і купцем. Тимто на ярмарку бували всі мешканці. Вулиці були заставлені привезеними на возах харчами, садовиною і кримською сіллю. По домах і у крамницях були бочки й більші пляшки з горілкою і медом.

Тільки переказав нам Зуєв про український ярмарок у 1781 р. Цікаві ще деякі помітки цього російського вченого. Він виразно зазначує, що в Харківщині народ мовою, одягом і вчинками від росіян зовсім одмінний. Він оповідає, що „слободи (оселі) в Харківщині дуже розлогі, будівлі все деревляні, повимазувані знадвору глиною й повибілювані, усередині хат дуже чисто, церква теж деревляна і дзвони всі з протягненим крізь вуха держаком, так, як воно буває в католиків, щоб дзвонити, не за язик потягаючи, а колихаючи цілим дзвоном".

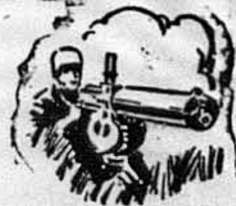
З цих поміток видно, що людність Слобідської України в другій половині XVIII. ст. зберігала всі ознаки свого народнього побуту, які вона принесла з собою з України-Гетьманщини, що в цьому напрямі вона не московщилась.

[1]) Народився 12. січня 1754. р. в Петербурзі, в 1767—1773. рр. подорожував по Уральських горах, берегах Оби й Ледового Океану, в 177-1779. рр. пробував за кордоном, в 1781—1782. рр. відбув подорож по Україні, в 1787. р. став членом Академії, помер 19. січня 1794. р.

[2]) Парча — матерія, ткана зо срібних, золотих і шовкових ниток.

[3]) Галянтерія — предмети розкоші, одягу, чи модн. різні стрічки, мережива, гудзики, рукавички, спинки й т. д.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ДОБРІ ВІСТИ З ПАЦИФІКУ

ВАШИНГТОН. — Китайський представник в Вашингтоні, д-р Т. Сунг, виходячи з нарад Воєнної Ради Пацифіку, заявив, що теперішня американська офензива на Соломонських островах, сама собою є дуже відрадним явищем. Це перший раз Обєднані Держави не лише відбиваються, але ударяють наступом. Він висказував надію, що ті удари будуть досить сильні і для Японії болючі.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляю ці відділи У. Н. Союзу з околиці Пітсбургу, яким я писав, що відвідаю їх у короткому часі, що тепер я не можу цього зробити, бо мушу відїхати до Клівленду, та взагалі до стейту Огайо в справі організування нових членів. Та все таки я відвідаю ці відділи з околиці Пітсбургу при найближчій нагоді.

Д. Білецький, організатор У.Н.С.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Комітет Української Дивізії ЮСО закликає до приспішення Збірки фонду.

Українські американці Великого Ню Йорку зложили до дня 6. серпня б. р. 4,261 дол. 60 центів добровільними датками на Фонд ЮСО. Таке справоздання подав касієр Української Дивізії ЮСО, пан Платон Стасюк, на засіданні Ширшого Комітету, що відбулося 6. серпня. Ці гроші прийшли зі збірки на вічу, з даток різних товариств і зі спроданих купонових книжочок, виданих для цієї справи головною кватирою ЮСО Великого Ню Йорку.

До сьогоднішнього дня сума грошей, зібрана українцями, доходить до 5,000 долярів. Для того, щоб виконати квоту фонду на ЮСО, призначену на українців у Великому Ню Йорку, потрібно ще зібрати яких 7,000 долярів.

Найбільше фонду зараз приходить з купонів, які продаються членами різних організацій. Кожна книжочка має 6 купонів і повинна дати найменше 5 долярів фонду. Дотепер представники різних організацій розібрали від касієра, П. Стасюка, 850 таких книжочок. 90 спроданих книжочок вже звернені. На руках в членів різних організацій залишається 760 книжочок, котрі, якщо будуть спродані, могли принести найменше 3,500 долярів на рахунок квоти українців.

Згадані книжочки є дійсними тільки до 31. серпня цього року. Комітет Української Дивізії ЮСО звертається з закликом до всіх українських організацій і членів у Великому Ню Йорку, щоб приспішили розпродаж книжочок і збірку фонду взагалі. Всі купонові книжочки, спродані або ні, мають бути звернені на руки касієра, п. Платона Стасюка, не пізніше як 25 серпня. Гроші і купонові книжочки можна кожного дня звертати на адресу 124 Перша Евня, Ню Йорк, Н. Й., до 7-мої години вечером, за винятком неділі.

Кожний відділ, кожне товариство має певну квоту до збірки на фонд ЮСО, яку треба старатися за всяку ціну виконати. Спродаж купонів є тепер найкращим і найлекшим способом для кожної організації виконати свою квоту.

Всі інші національності в Ню Йорку проводять таку саму роботу. Ми, українські американці, не повинні залишитися позаді інших національних груп, таких як поляки, росіяни, евреї та інші.

Виявім наш патріотизм, нашу льояльність до Америки та її армії в той спосіб, щоб успішно закінчити кампанію збірки 12,000 долярів на фонд ЮСО, котрі призначені на українських американців у Великому Ню Йорку. Ми є в силі це зробити, якщо всі спільно і щиро візьмемося до праці, до спродажі купонових книжочок. Кожний свідомий член своєї організації повинен вважати за почесний обовязок взяти одну купонову книжочку і розпродати таку протягом наступних днів, до 25-го вересня.

Щира праця українських американців в користь ЮСО, для добробуту американської армії буде якнайкращим свідоцтвом того, що ми бажаємо і робимо все можливе для приспішення перемоги над фашистськими ворогами нашої країни.

За Комітет Української Дивізії ЮСО:
Омелян Ревюк, предсідник;
Платон Стасюк, касієр;
Володимир Рибак, секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Зіставт принятий до адвокатської лави стейту Пенсилвенія.

З нагоди прийняття адвоката Теодора Свистуна до Адвокатської Лави Стейту Пенсилвенія, хочу згадати дещо про діяльність, яку він від дня прибуття на вільну землю Вашингтона. Мабуть немає такого українця в Америці і Канаді, що не знав про його невтомну працю, яку він вложив в нашу культурно - народну і політичну ділянку. Адв. Т. Свистун, є один з тих, що ніколи не кривлять своєю душею, але вірно і з найбільшою самопосвятою служать ідеалам.

Адвокат Т. Свистун прибув вперше до Канади 1921. року, а рік пізніше до Злучених Держав Америки. І відтоді не переставав працювати для загального добра, як також докладав усіх зусиль, щоб осягнути відповідне знання, щоб і таким чином ще більше поширити свою діяльність. Поминаючи трудності, які треба було йому пережити, він таки зумів вступити на правничий факультет „Л. Л. Б." в Темпел Юніверзиті у Філядельфії, і покінчив свої студії з відзначенням ще в 1931 році. Але через трудності з горожанськими паперами, не міг бути принятим до Адвокатської Лави. Але адв. Т. Свистун не зневірився, але дальше працював в цім напрямі. По довгих і важких трудах його бажання увінчались успіхами і в травні цього року зістав прийнятий до Адвокатської Лави Стейту Пенсилвенія.

Та виринула небезпека для нашої прибраної Вітчини і адв. Т. Свистун рішився оставити важким трудом здобуту карієру, дружину і діти, а вступити охотником до Американської Армії. Тим доказав він, що є дійсно правдивим патріотом.

За довгі роки своєї праці адв. Т. Свистун здобув собі загальну пошану і признання. Доказом хай буде це, що коли мав відходити до Американської Армії, його близькі приятелі влаштували йому величавий бенкет, на котрім було присутніх коло двії сотні громадян з Філядельфії, Честер, Вілмінгтон, Коцвіл, Нюарк, Н. Дж і Бриджпорту, Па.

Слід згадати, що адв. Т. Свистун був також ревним працівником У. Н. Союзу, як також зорганізував окремий відділ „Карпатська Україна" ч. 422, в котрому був секретарем, поки не відійшов до Армії.

Хай отсих кілька слів буде щирим висловом скромного признання за його працю, яку він вложив для добра українського загалу. І заразом хай буде взірцем для інших щодо цього, що може зробити людина, яка вміє боротись з ріжними перешкодами. Можна сказати, що адв. Т. Свистун є майже одиноким із повоєнної іміграції, що здобув власними силами ступінь адвоката.

Приятель.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217, відбудуться в вівторок, 18. серпня, в годині 7:30 ввечір, в галі парохіяльній. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. На цих зборах контрольна комісія здасть піврічне справоздання, які всі члени повинні вислухати, як теж обговорити справу пікніку та інші важні справи. — Іван Пастущин, предс.; Петро Пасняк, кас.; Андрій Іванів, секр.

МІСЦЕ, ДЕ ВДЕРЛИСЬ НА СУШУ АМЕРИКАНСЬКІ МАРИНАРІ.—На образку бачимо пристань на острові Тулягі, на Соломонських островах, до якої підплили американські маринарі, як теж і австралійські, і звідки зачали випирати японських наїздників. Це найкраща пристань на Соломонських островах.

ЗЕМНЕВОДНИЙ КОМАНДАНТ. — Маємо перед собою полковника Деніела Носа, що тепер назначений комендантом військової частини, що відгравaтиме дуже важну ролю в майбутніх боях, особливо таких, що будуть злучені з „другим фронтом". Ця частина зветься „Арміс Амфібіен Команд". Вона матиме спеціяльні завдання, при чому вживатиме великих човнів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 16. серпня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Обовязком кожного члена і члениці є прийти на збори і заплатити свої вкладки, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. Пригадуємо членам, що наш відділ мусить приєднати певне число членів, як старших так і дітей. Тому, хто ще не вписав своїх дітей, чи внуків, повинен це зробити, або повідомити відділового секретаря, котрий зайде до вашого дому і вияснить усі користи, які матимете з обезпечення вашої рідні в У. Н. Союзі. У всіх організаційних справах прошу звертатися на адресу: Т. Наконечний, 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в суботу, 15. серпня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт улиця. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагоджения. — За уряд: А. Бусько, рек. секр.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

Антін Лотоцький.

Чари й Чарівники в Африці

Тепер уже Африкою їздять добрими битими шляхами автомобілі, тепер уже над Африкою літають літаки, а проте це все ще „темний суходіл" (як звуть Африку), темний, як був здавен-давна. Навіть найвище розвинена техніка не спроможна прогнати з закутин Африки, тай не тільки з закутин, різних забобонів, віри в демонів і в різні темні сили.

Передусім у західній Африці вдержується сильно віра в демонів. Все тут стає фетишем, кожне дерево, кожна річка це — демон, кожний звір пралісу має в собі якусь божеськість. Кров, велика сила крови, ллється тут усе ще, щоб переблагати незрозумілі чари. Европейські держави, що мають тут владу, передусім Англія, були змушені влаштовувати справжні военні походи на таких демонів, щоб вигубити їх страшні впливи. В державі Конго ще не так то давно були цілі країни, де якийнебудь стовбур дерева, що йому поклонялися як демонові, доводив до загибелі цілі племена.

Досі білі вчені не досліджували докладно віри африканських племен у чари, що її чарівники використовували й досі використовують для себе. Щойно як виправився був до Африки і то в найглухіші її околиці, науковий виряд під проводом американця Зібрука, то цей виряд уперше занявся основно цими справами, й йому вдалося зібрати багатий матеріял.

Ці досліди багато помогли тому, щоб розяснити звичаї, обряди і чари племен, що живуть у західній Африці.

В часі цього виряду вчені пересвідчилися, що ці племінні чарівники не завжди звичайні собі мантії. Багато з них визначається дійсно якоюсь незвичайною силою. Ми знаємо вже з Індії, в Азії, чого може доказати вправа деяких духових сил, коли вправляють їх із покоління в покоління. Головнож тоді, коли при цьому вправляти силу волі.

І дивне: тепер учені що раз більше приходять до такої думки, що неодне з того, що наука з тяжким трудом і великим вкладом праці відкрила щойно в останніх століттях, було від непамятних часів відоме таким „чарівникам" первісних племен. Вони всі ці пізнані ними різні тайни природи зберігали у своїх родинах, передавали з батька на сина і зобовязували своє покоління, що воно нікому іншому не виявить цих тайн. Ясна річ, для того, щоб мати силу й перевагу в свойого племя.

Майже в усіх африканських, муринських племен займатися такими справами — це привілей чоловіків. Нераз бувало таке, що жінка, котру скортіло ввійти в ці тайни, переплачувала свою цікавість життям.

Зібрук оповідає, що коли селом проходять танцівники демонів і чарів, то попереду біжать чоловіки зо списами та горючими смолоскипами, щоб дати знак жінкам і дітям, щоб вони ховалися по хатах. Неслухняних, правда, тут не вбивають, та проте добре обкладають киями. Тільки серед одного племя, що зветься ґере, чарами займаються жінки. Це племя, то — людоїди. Підчас чарів така жінка попадає наче у пропасницю, чи чорну неміч. А як дрижання пройде, вона западає в стан повного здеревіння, що триває нераз годинами. На губах у неї показується піна. З нею робиться те, що називають „екстазою", себто, нестям, духове захоплення, коли людина цілком про себе забуває, а єднається з якоюсь вищою силою.

Та буває таке, що такі „чари" сполучені з мантійствами. Часто чарівники до своїх „чарів" уживають дітей, головно — дівчат. Вони напоюють їх окремим якимсь зіллям, а потім їх ґіпнотизують. Дівчатка тоді дуже втомлені, їх мязи відпружуються, й вони дають робити зсобою все, що чарівники захочуть. Чарівник крутить ними довкола себе, вигинає їх як хоче, підкидає їх угору, мов опуку (мяч), а другий чарівник зручно їх ловить. А кидає дитину високо, нераз і на кілька метрів. Часто при спаданні обидва чарівники ловлять дітей на гострі кінці великих ножів, що здається — ось-ось пробють тіло дівчини. В останніх роках при таких чарах кілька малих дівчаток і загинуло, та здається, це були тільки нещасливі випадки, бо чарівники все дуже вважають, щоб нещастя не було. Тепер такі чари діються вже тільки у племени яфу, але давніше відбувалися вони трохи не в усій південно-західній Африці.

Дуже прикметні для таких чарівників й машкари (маски), що вони накладають на свої обличчя, коли починають робити свої „чари". Така маска має велику силу в очах людей. Вони вірять, що як чарівник убере на себе маску якогось демона, то зараз на нього переходить та сила, що її демон має. Є там віра, що демон „ґля" має найбільшу силу. Як чарівник убере на себе маску цього демона, то його вважають за самого ґля, а тоді такий чарівник має право карати смертю, кого захоче, навіть ватажка племени. Часто чарівники вбирають на себе маски звірів, н. пр., крокодилів. Це буває там, де звірів почитали за богів...

Здається, ще довгих століть буде потрібно, поки вдасться освітою вирвати з душ цих племен ті всі забобони, віру в чарівників та страх перед їх силою. Багато африканських муринів приняло вже християнську віру, навіть цілі племена, а проте й християни не позбулися ще віри в силу різних демонів.

ТАРЗАН, ч. 617. У руках ворога.

Тої ночі, подивляючі пасажири товпилися довкола Тарзана, розпитуючи його про великі джунглі.

Люпін Фжеґер пропхався через товпу поза плечі Тарзана. Його рука висунулася крадьком.

До часу, як він перебрав на себе цю загадочну ролю, він був може найхитрішим кишеньковим злодієм на цілу Европу.

Непомічений, не штовхнувши нікого, він викрав ніж Тарзана. В цей спосіб славний ніж Тарзана найшовся в руках його скритого ворога.